

Programma : Wonen en Werken

Onderwerp : Raadsbericht aanpak 2024 Specifieke Uitkering Energiearmoede

Zaaknummer : 2023-053402

Van : College van burgemeester en wethouders

Portefeuillehouder : F. Hoekstra

Datum : Vrijdag 27 oktober 2023

Bijlage : Nee

Inleiding

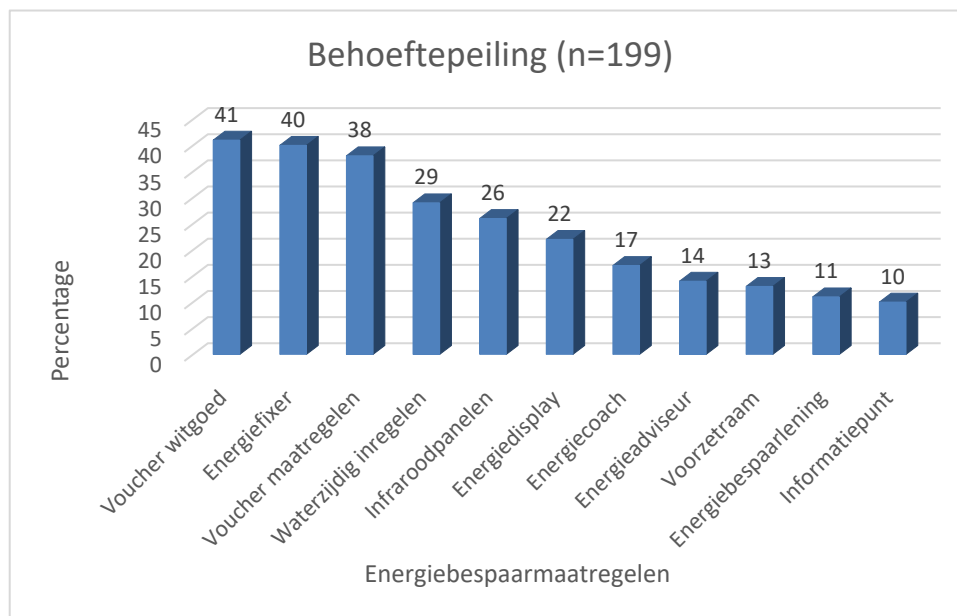
In het kader van de aanpak van energiearmoede heeft de gemeente Uithoorn in de jaren 2022 en 2023 de specifieke uitkering (SPUK) Energiearmoede ontvangen. Deze middelen zijn bedoeld om huishoudens te ondersteunen die in de financiële moeilijkheden zijn gekomen door de gestegen energieprijzen. In september 2023 heeft het college hiervoor de notitie Specifieke Uitkering Energiearmoede vastgesteld. Ter uitvoering van de SPUK is de aanpak 2024 Specifieke Uitkering Energiearmoede opgesteld. Deze aanpak wordt in dit bericht in groter detail toegelicht.

Inhoudelijke informatie

Huishoudens in de gemeente Uithoorn hebben, evenals huishoudens in de rest van het land, te maken met de gevolgen van de gestegen energieprijzen. Het Rijk heeft alle gemeenten in Nederland middelen gegeven om huishoudens te ondersteunen die in de financiële moeilijkheden zijn gekomen, zogenaamde energiearmoede. Dit zijn de huishoudens die in 2022 ook de eenmalige energietoeslag van € 1.300 en een voorschot van € 500 in 2023 hebben ontvangen.

De doelgroep is bepaald op basis van de volgende indicatoren: een inkomen tot 130 % van het wettelijk sociaal minimum (wsm) en het gebruik van tenminste één minimaregeling. Om meer huishoudens in de gemeente te kunnen ondersteunen is in juli jl. deze doelgroep uitgebreid met huishoudens met risico op energiearmoede. Deze doelgroep is bepaald op basis van de volgende indicatoren: huishoudens met een energielabel DEFG en een inkomen met een bovengrens van 150 % van het wsm. De gehele doelgroep (risico op) energiearmoede betreft 1082 huishoudens.

Om de aanpak 2024 Specifieke Uitkering Energiearmoede te kunnen bepalen is medio dit jaar middels een enquête een behoeftepeiling uitgezet onder alle 1082 huishoudens met (risico op) energiearmoede. Huishoudens konden kiezen uit 11 maatregelen die ze zouden kunnen ondersteunen bij het terugdringen van hun energieverbruik. In Figuur 1 staat de resultaten van deze behoeftepeiling weergegeven. De percentages geven aan hoeveel van de huishoudens voor betreffende maatregel hebben gekozen.

Figuur 1: Percentage gekozen maatregelen door inwoners met (risico op) energiearmoede

Uit de resultaten van de behoeftepeiling komt duidelijk naar voren dat huishoudens behoefte hebben aan ondersteuning middels fysieke maatregelen: een witgoedregeling, energiefixers¹ en een voucher voor energiebesparende maatregelen (zoals radiatorfolie en een waterbesparende douchekop). Uit ervaringen van andere gemeenten blijkt dat fysieke maatregelen om het energieverbruik terug te dringen slechts voor een deel bijdraagt aan het vraagstuk. Ook gedragsverandering speelt een grote rol in het terugdringen van energieverbruik.

Om het grootste effect te bereiken is met de aanpak 2024 Specifieke Uitkering Energiearmoede gekozen voor twee sporen:

1. Sturing op fysieke maatregelen: met de uitgevoerde maatregelen wordt ingezet op het zo snel mogelijk ondersteunen van zo veel mogelijk huishoudens door het aanbrengen van energiebesparende maatregelen. Er wordt ingezet op fixdiensten, een witgoedregeling (vervangen van oud witgoed door nieuw, energiezuinig witgoed), infraroodpanelen (vergroten wooncomfort door gerichte stralingswarmte) en energievouchers (voor de aanschaf van energiebesparende producten);
2. Sturing op gedragsverandering: met de uitgevoerde maatregelen wordt ingezet op maatwerk en persoonlijke aandacht. Waar in dit spoor met name op wordt ingezet zijn energiebuddy's². Zij komen bij inwoners in huis en gaan het gesprek aan over energiebesparing. Om het grootste effect te bereiken is een afspraak met een energiebuddy een voorwaarde voor het aan kunnen vragen van fysieke maatregelen. De bedoeling is dat de energiebuddy's de energiedisplays aanbrengen. Via deze displays kunnen inwoners real-time hun energieverbruik zien, wat ertoe leidt dat huishoudens minder energie gaan verbruiken³.

Het proces wat inwoners doorlopen met deze aanpak is als volgt:

¹ Energiefixers komen met energiebesparende producten bij inwoners thuis, zoals tochtstrips en tijdschakelaars, en installeren de producten direct voor de inwoner

² Er is bewust gekozen voor de terminologie 'energiebuddy'. Uit ervaringen in andere gemeentes is gebleken dat het woord energiebuddy door inwoners als gelijkwaardiger en prettiger wordt ervaren dan energiecoach

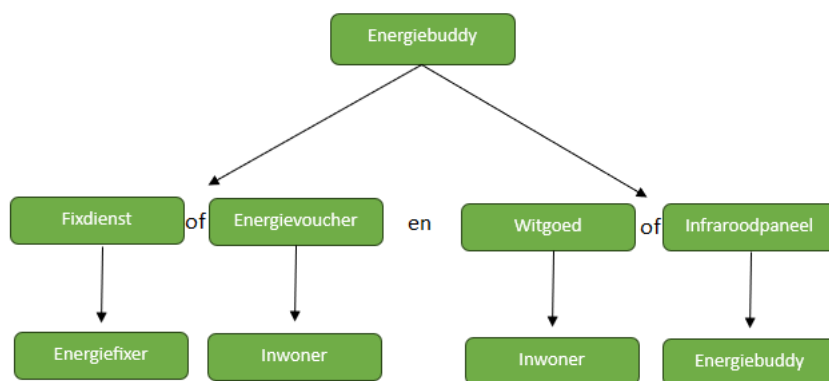
³ 'Energieverbruiksmanagers in Nederland. Energie besparen met de slimme meter.' PBL, 2021. Energieverbruiksmanagers in Nederland, Energie besparen met de slimme meter (pbl.nl)

- Stap 1: inwoners met (risico op) energiearmoede kunnen een afspraak maken met een energiebuddy. energiedrag is van de inwoner en waar winst op energiebesparing te behalen valt.
- Stap 2: de energiebuddy maakt kennis met de inwoner en brengt *samen met de inwoner* in kaart wat het De energiebuddy attendeert de inwoner op de andere maatregelen die de gemeente aanbiedt en kiest, samen met de inwoner, van welke maatregelen gebruik gemaakt zal worden.
- Stap 4: wanneer van toepassing installeert de energiebuddy de energiedisplay en geeft uitgebreide toelichting op het gebruik van het display.
- Stap 3: de buddy en inwoner kiezen samen voor de fixdienst óf energievoucher én voor de witgoedactie óf infraroodpaneel.
- Stap 4: afhankelijk van de keuzes die de buddy en inwoner gemaakt hebben zal de buddy, een externe partij of de inwoner zelf de maatregel toepassen. In Figuur 2 staat de aanpak visueel weergegeven.

Voorwaarde

Maatregel

Uitvoerder

Figuur 2: visuele weergave van de aanpak Specifieke Uitkering Energiearmoede

Om te controleren of de aanpak 2024 Specifieke Uitkering Energiearmoede effect heeft is monitoring belangrijk. Het is lastig om te meten of energieverbruik vermindert en daarmee de energierekening naar beneden gaat. Het is wel mogelijk om het gebruik van de aangeboden maatregelen te meten. Daarnaast is kan er ook kwalitatief gemonitord worden wat het effect van de aanpak is, middels feedback van inwoners. Hiertoe zal per kwartaal een evaluatiemoment plaatsvinden.

Conclusie

Met de aanpak Specifieke Uitkering Energiearmoede beoogt de gemeente Uithoorn om huishoudens met (risico op) energiearmoede te ondersteunen bij het terugdringen van hun energieverbruik, en daarmee hun energierekening. In vervolg op 2023 is nu voor 2024 een aanpak vastgesteld en is een doorkijk gegeven naar 2025.